

Előzetes jelentés a Kaposvár-61-es elkerülő út 27. számú lelőhelyén 2002-ben végzett megelőző feltárásról

GALLINA ZSOLT — SOMOGYI KRISZTINA

A 27. számú lelőhely Kaposújlastól É-ra, a reptérre vezető bekötőúttól (Dózsa Gy. u.) Ny-ra található egy, alig kiemelkedő É—D-i irányú domb platóján és Ny-i lejtőjén, ami a Hetesi-árok nevű vízfolyásra meredeken fut le.

A területen 1999. decemberében végzett terepbejárás során két lelőhelyet állapítottunk meg egymás közelében: a domb alján és lejtőjén római és Árpád-kori, ettől K-re őskori kerámiát gyűjtöttünk kisebb számban. (A megelőző feltárás során megállapítottuk, hogy a 27. és 28. lelőhelyek összetartoznak, ezért a továbbiakban a 27. lelőhely elnevezést használjuk.) 2002. március 14. és május 14. közti időszakban a 126,341 és 126,7 km szelvények között 14 050 m²-t tártunk fel. E munkával egy időben zajlott a taszári körforgalomnál lévő 36. lelőhely leletmentése is.

Összesen 81 objektum került elő, amelyek a szelvényben ÉK—DNy-i irányban húzódtak, és igen elszórtan helyezkedtek el. Részben még a barna agyagrétegben jelentkeztek a humusz alatt, másrészt csak a sárga löszös altalajban voltak megfoghatók. Mivel a kutatóárok Ny-i végében már nem mutatkoztak régészeti jelenségek, a nyomvonal ezen, kiszélesedő szakaszát nem tártuk fel.

Az objektumok döntő többsége rézkorinak határozható meg. 16 esetben tudtunk pontosabb kelteztést adni. Az ún. korongos tapadású fülek (Scheibenhenkel) és a jellegzetes vésett, mészbetéttel kitöltött díszű kerámia alapján a középső rézkor második felére (Kr. e. 4000—3600/3500) datálható ún. tűzdelt barázdás kerámia kultúrájáról (Furchenstich Keramik) van szó. Közel 40 objektum csak jellegtelen, illetve más kultúrákhoz is köthető edénytöredékeket tartalmazott. Ezért felvetődött egy korábbi, az ún. késő lengyeli időszakra való keltezés lehetősége is. A kérdésre a teljes feldolgozás során remélhetőleg meg fogjuk kapni a választ. Segít-

ségünkre lehet a 3—5. számú objektumcsoport, amely-nél szuperpozíciót figyeltünk meg. E csoportban volt található egy kerek alaprajzú, 70 cm átmérőjű kemence, falának alsó sávja keményre, szürkére égett. Ez alapján e jelenség kohóként is értelmezhető. A telepmaradványok között még különböző gödröket és egy keskeny árokszaksaszt említhetünk meg.

Feltártunk három csontvázas sirt is, amelyek a telep, illetve a lelőhely Ny-i végében (a domb hajlatának közelében) NyDNy—KÉK-i irányú vonalban helyezkedtek el minimális tájolásbeli különbséggel. Két felnőtt zsuporított helyzetű temetkezése és egy gyermek rossz megtartású csontváza közül csak az egyik felnőtt sírjában volt lelet, három mészgöngy. E sírok e viseleti tárgyak ellenére sem keltezhetőek pontosan. Valószínűleg a középső rézkori telephez tartoztak. De lehetséges, hogy a vízfolyás túlsó oldalán lévő 29. lelőhely valamely őskori (Lengyel-, Pécel-Baden-, Somogyvár-Vinkovci-kultúra) telepéhez köthetők.

A területen a római korszakban is létesíthettek települést, erre azonban csak közvetett adatokat nyertünk. A leletek (terra sigillata töredékek, bronz fibula) ugyanis más korú objektumokból származtak.

A lelőhely Ny-i felében kis számú Árpád-kori telepjelenséget dokumentáltunk. Két gödör és két szabadtéri kemence sorolható biztosan ide. Egy négyszögletes alaprajzú és kettő körárok karámként szolgálhatott.

A 27. lelőhely jelentősége abban áll, hogy újabb adatokat nyújt a Dunántúlon még alig ismert középső rézkori időszak településszerkezetéről és edényművességének sajátosságairól, a tűzdelt barázdás kerámia egyik legnagyobb ismert telepe lehet.

Ásatásvezető: Gallina Zsolt-Somogyi Krisztina, munkatársak: Molnár István régész, Mészáros Szilvia, Szőke Gábor technikusok.

Preliminary report on the preceding excavation of site number 27. of the Route 61. encircling Kaposvár

ZSOLT GALLINA — KRISZTINA SOMOGYI

Site 27 is situated North from Kaposújlast, on the plateau and western slope of a party emphasized N-S directed hill, which runs steep into the Hetesi canal. We excavated 81 objects on the 14050 m² in the spring of 2002, which were rather scattered in a NE-SW direction. The majority of the objects (56) are from the Copper-Age — out of which 16 pits contain finds from the Furchenstich Ceramic Period. The most interesting object was a circular furnace, 70 cm in diameter, where the lower section of its wall was burnt grey and hard. It

can be presumed that it was used as a foundry. Three skeletons, situated at the western edge of the site also belonged to this Copper-Aged settlement. One of the burials contained 3 limestone beads as well. Pits, open furnaces can be dated to the remains of the Árpád-aged settlement, together with the quadrangular and circular ditches. The importance of the site is centred on the fact, that it is one of the greatest settlements of Furchenstich Ceramic.

